

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора
Потапчук Тетяни Володимирівни про дисертацію
Ло Юаньвень на тему «**Формування готовності до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників у закладах вищої освіти Китаю засобами естрадної музики**», подану на здобуття ступеня доктора філософії PhD за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми наукової роботи та її зв'язок із галузевими науковими програмами.

Дисертаційне дослідження Ло Юаньвень на тему «Формування готовності до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників у закладах вищої освіти Китаю засобами естрадної музики» не викликає сумніву щодо актуальності та своєчасності, оскільки відкриває нові можливості у забезпеченні якісно нового рівня фахової підготовки майбутніх музично-педагогічних працівників у закладах вищої освіти Китаю.

У роботі зазначено, що музична культура потрібна для відродження країни, її «духовного стрижня», зближення народів і розуміння ними краси й унікальності музичних творів різних жанрів, їх значимості для виховання молоді. Прикладом є китайська популярна музика, яка заповнює духовну та емоційну нішу кожної людини, а популярні співаки й музиканти надихають на життєздатність і творчість усі верстви населення, підвищують настрій та емоційну стійкість.

Дослідження Ло Юаньвень набуває ще більшої актуальності у контексті його виконання в межах складової частини комплексної програми науково-дослідної роботи кафедри освітології та інноваційної педагогіки «Наукові основи і навчально-методичний супровід педагогічного процесу в закладах освіти: історико-педагогічний, компаративний та прогностичний аспекти» (№ 0121U107474 від 22.01.2021 р.).

Тему дослідження затверджено вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (протокол № 2 від 28 лютого 2019 року).

Найбільш істотні наукові результати, що містяться в дисертації.

Проведене дисертантом цілісне дослідження актуалізує теоретичні ідеї та досвід формування готовності до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників у закладах вищої освіти Китаю засобами естрадної музики для підвищення якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти в закладах вищої освіти Китаю та України.

Авторські рекомендації щодо творчого використання китайського досвіду формування готовності до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників засобами естрадної музики упроваджено в заклади вищої освіти України.

Нові факти, що одержано здобувачем.

Ло Юаньвень вперше систематизовано теоретичні ідеї і узагальнено досвід формування готовності до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників у закладах вищої освіти Китаю (проаналізовано зміст освітніх програм музично-педагогічного напрямку підготовки майбутніх фахівців; згруповано форми і методи формування готовності до творчого самовираження музично-педагогічних працівників відповідно складових зазначеної готовності, виявлено суб'єктивні та об'єктивні чинники, що сприяють/заважають ефективному формуванню готовності до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників). Дисертантом визначено поняття «творче самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників» як інтегроване особистісно-професійне новоутворення, його структурно-функціональні складові (мотиваційно-оцінна, знаннєво-креативна, рефлексивно-коригувальна); критерії з відповідними показниками, як-от: мотиваційний (мотиви творчого самовираження), когнітивний (фахові знання, знання про механізми творчого самовираження і способи його здійснення), процесуальний (уміння виражати власний творчий потенціал у музично-педагогічній діяльності, бути визнаним і популярним серед прихильників, передавати досвід і майстерність новому поколінню), рефлексивний (уміння рефлексії на основі адекватної самооцінки) рівнів сформованості готовності до творчого самовираження музично-педагогічних працівників – високий, середній, низький. Автором уточнено освітньо-виховну роль засобів естрадної музики в

формуванні готовності до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників у закладах вищої освіти; засоби естрадного мистецтва Китаю, до яких віднесено: засоби музичної виразності; засоби вокальної майстерності, що включають естрадні вокальні вміння й навички, специфічні вокальні прийоми естрадної техніки; безпосередньо засоби естрадної музики; засоби педагогічної майстерності музично-педагогічних працівників. Дисертантом доповнено і конкретизовано інформацію про становлення і розвиток естрадної музики в Китаї на прикладі поп-музики, з'ясовано тенденції розвитку китайської популярної музики.

У дисертації до наукового обігу введено 79 джерел китайською мовою, а також окремі положення та факти, котрі підтверджують її унікальність.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання.

Вважаємо, що матеріали дисертації Ло Юаньвень можуть стати науковим підґрунтям в процесі викладання педагогіки за педагогічним спрямуванням, основ педагогічної майстерності, порівняльної педагогіки, інноваційної педагогіки, освітнього провайдингу, естрадної музики, також під час написання розділів монографій, у тому числі міжнародних монографій, навчально-методичних посібників, розробки міждисциплінарних навчальних курсів для майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей. Теоретичні узагальнення, винесені із змісту дисертації, практичний досвід автора з питань формування готовності майбутніх музично-педагогічних працівників в онлайн-режимі можуть бути використані в системі підвищення кваліфікації викладачів, які працюють у галузі культури і мистецтва, сертифікації учителів музичного мистецтва.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджується результатами дослідження, проведеного дисертантом, і загалом, не викликає сумніву.

Матеріали і результати дисертації впроваджено в освітній процес Харківського національного педагогічного університету імені

Г. С. Сковороди, Україна (довідка № 01/10–300 від 15.05.2023 р.), Рівненський державний гуманітарний університет, Україна (довідка № 01-12/29 від 01.05.2023 р.) та консерваторії Чжецзянського професійного коледжу мистецтв, КНР (довідка № 310053 від 11.10.2022 р.).

Схвальним є те, що методичні рекомендації «Виховання естетичного смаку в майбутніх музично-педагогічних працівників у закладах вищої освіти» застосовано в освітній процес закладів вищої освіти України та Китаю. Оновлено матеріали для самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Методичні рекомендації відповідають професійній підготовці фахівців у галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальність 025 Музичне мистецтво, у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальність 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Оцінка змісту дисертації, її завершеність загалом. Цілком виправданою є структура дисертації, що засвідчує виважений підхід автора до порушеної проблеми. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (226 найменувань, із них 88 – іноземними мовами), додатків. Загальний обсяг дисертації 221 сторінка, із них основного тексту – 173 сторінки. Робота містить 5 таблиць на 4 сторінках, 3 додатки загальним обсягом 6 сторінок.

У вступі переконливо доведено актуальність теми дослідження, розкрито ступень її розробки, чітко визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження; представлено джерельну базу, наведено відомості про апробацію результатів, структуру та обсяг дисертації.

Особливу ретельність дослідник виявляє у першому розділі дисертації, де на основі аналізу науково-педагогічних праць китайських та українських учених автор з'ясовує, що базовими поняттями дослідження є «самовираження», «творчість», «професійне самовираження», «готовий», «творче мислення», «інтелектуальні здібності», «музичне мислення». Виокремлено головні ознаки поняття «творче самовираження музично-педагогічних працівників», як-от: виявляти і показувати те, до чого підготувався; демонструвати новий, удосконалений, оригінальний продукт діяльності, корисний для суспільства; обирати види музично-педагогічної

діяльності, які відповідають індивідуальним особливостям працівника; виявляти творче мислення та інноваційні здібності в професійній діяльності; позиціонувати себе в ролі позитивної «Я»-концепції серед колег, учнів, глядачів, виховувати естетичний смак через популяризацію музичних творів.

Цілком виправданим, на наш погляд, є те, що на основі суттєвих позицій акмеологічного, компетентнісного, ресурсного наукових підходів Ло Юаньвень визначено поняття «готовність до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників».

Автором було зазначено, що у процесі становлення і розвитку китайської естрадної музики відбувалися зміни, трансформації, злети і падіння. Творче самовираження співаків і музикантів сприяло їхній популярності, допомагало упереджувати і долати перешкоди кар'єрного зростання, позитивно впливало на талановитих молодих людей, спонукало до педагогічної діяльності. Тому, вивчення питання готовності до творчого самовираження музично-педагогічних працівників відбувається завдяки розкриттю специфіки підготовки до інноваційної діяльності в музичній сфері.

У другому розділі **«Досвід формування готовності до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників у закладах вищої освіти Китаю засобами естрадної музики»** наведено суттєві характеристики засобів естрадної музики Китаю як імпровізації, інтонації, ритму, дихання, звукоутворення, гарної вимови, співочої постави, тембру, вокального діапазону, пластичної культури і хореографії, танців, елементів спорту і цирку, засобів педагогічної майстерності, гумору, засобів макіяжу і гриму. Зазначено, що творче самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників формується під впливом засобів естрадного мистецтва.

Заслужують схвалення результати, що згруповано відповідно складових готовності до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників, а саме: мотиваційно-оцінної складової (метод заохочення, бесіди, кращі уроки музики, переконання, середовище кампусу), знаннєво-креативної складової (техніки співу, оновлення змісту навчальних дисциплін «Методика викладання

музики», «Музичне мистецтво», матеріалу з психології і педагогіки, проєкт навчання інноваціям і підприємництву, телевізійні вокальні талант-шоу), рефлексивно-коригувальної складової (телевізійні вокальні талант-шоу, Міжнародний фестиваль китайського мистецтва, скорочено «ІКАФ»), Конкурс вокальної та інструментальної музики Національного конкурсу майстерності професійно-технічних коледжів, Глобальний китайський конкурс поп-музики – 2024, 15-й Міжнародний конкурс китайської вокальної музики в Сінгапурі, 2023 Фестиваль мистецтв студентів коледжу провінції Чжецзян, Перший молодіжний вокальний конкурс провінції Чжецзян, організований Департаментом культури і туризму провінції Чжецзян, Китай, 11-й Гонконгський міжнародний відкритий вокальний конкурс, Конкурс базових навичок популярної вокальної майстерності, тематичні концерти «Весна, літо, осінь і зима», випускний професійний концерт, випускний концерт для видатних студентів, святкова соціальна практика).

Як стверджує здобувач, творчий потенціал музично-педагогічних працівників (прагнення, мотиви, інтерес, установки, ціннісні орієнтації, знання, уміння, навички, досвід) реалізується в музичних конкурсах.

Вважаємо переконливим, що змагальна діяльність (змагання, конкурси, фестиваль, естафети тощо) активізує внутрішній резервний потенціал учасників освітнього процесу, формує конкурентноздатність майбутніх фахівців, заохочує долати труднощі й вірити в свої сили, бути впевненою людиною.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту.

Робота Ло Юаньвень на тему «Формування готовності до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників у закладах вищої освіти Китаю засобами естрадної музики» є самостійним і завершеним науковим дослідженням на правах рукопису, яке виконано здобувачем особисто за актуальною темою з використанням адекватних методів наукового пошуку. Дисертація характеризується єдністю змісту, містить нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати проведених досліджень та свідчать про

особистий внесок в педагогічну науку та відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Повнота викладення результатів дисертації в публікаціях.

Вірогідність одержаних Ло Юаньвень наукових результатів не викликає сумніву, оскільки вони є цілком адекватними щодо конкретних завдань дослідження, досягнутих завдяки використанню комплексу взаємопов'язаних дослідницьких методів і ґрунтовній джерельній базі. Результати дослідження належним чином апробовані і впроваджені в освітянську практику.

Основні положення наукової роботи висвітлено в 16 працях (з них 11 – одноосібні): 4 статті – у наукових фахових виданнях України, 1 стаття – у міжнародній колективній монографії, 3 статті – в міжнародних періодичних збірках наукових праць, 7 тез у збірках доповідей на науково-практичних конференціях, 1 методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти мистецького фаху за темою дослідження.

Порушення академічної доброчесності в науковій роботі дисертанта не виявлено.

Оцінка мови та стилю дисертації: Структура дисертації відповідає алгоритму проведеного автором дослідження. Зміст дисертаційної роботи викладено українською мовою в логічній послідовності та доступно для сприйняття, адекватно використано наукові терміни.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Однак, попри відзначений позитив, вважаємо за необхідне висловити деякі міркування, що виникли в процесі рецензування і потребують уточнень і пояснень:

1. Доцільно було б наукові підходи до визначення поняття «готовність до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників», що описані в Розділі 1, параграфі 1.1, подати в таблиці. Таке унаочнення допомогло б порівняти суттєві ознаки цього поняття з позиції різних підходів, у тому числі китайських та українських учених.

2. У дисертації бракує матеріалу про стереотипи, що заважають творчому самовираженню майбутніх музично-педагогічних працівників, і шляхи їх

подолання. Урахування цього чинника є необхідним для формування готовності до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників у освітньому процесі.

3. Автор дисертації на с. 52 стверджує про те, що творче самовираження тісно пов'язане з голосовою культурою музично-педагогічних працівників. Завдяки голосовій культурі вибудовується чітка дикція, чиста інтонація, уміння виконувати будь-який стиль співу в діапазоні від народного до естрадного тощо. Цікавим доповненням була б інформація про дослідження в КНР з проблеми формування голосової культури музично-педагогічних працівників.

4. Безсумнівно, мотивація успішного працевлаштування є одним з провідних механізмів творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників. У зв'язку з цим у науковій роботі, на наш погляд, необхідно було б уточнити вимоги роботодавців до вчителів музичного мистецтва.

5. Виграшною була б інформація про особливості підготовки майбутніх музично-педагогічних працівників до концертів і конкурсів, підвищення рівня їхньої зацікавленості до творчого самовираження в публічно-концертній діяльності, роль викладача в розкритті талантів цими учасниками.

Викладені зауваження та побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

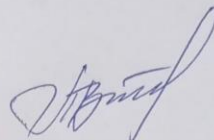
Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Ло Юаньвень на тему «Формування готовності до творчого самовираження майбутніх музично-педагогічних працівників у закладах вищої освіти Китаю засобами естрадної музики» є самостійним і завершеним науковим дослідженням на правах рукопису, яке виконано здобувачем особисто за актуальною темою з використанням адекватних методів наукового пошуку. Робота характеризується єдністю змісту, має наукову новизну, теоретичне та практичне значення, достатньо повно оприлюднені в наукових працях здобувача. За своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, теоретичним і практичним значенням робота відповідає спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства

освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та пп.6,7 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 341 від 21.03.2022), а її автор Лю Юаньвень заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/ педагогіка.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії та методики
дошкільної і спеціальної освіти
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

Тетяна ПОТАПЧУК

